

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: Erdősi Dezső

Cím: Nagy Budapest

Forrás: Független Magyarország

Bp.
(Helv.)

1907 III 15
(Idő)

(Köt. v. füz.)

Osztályozás

Tárgy

725.091

Hely

Idő

"1907"

Személy

Nagy Budapest.

Több, mint évtizedes a terv, hogy Budapestet a területi nagyság és a lélekszám tekintetében világvárossá tegyék olyképen, hogy a környékbeli, a fővárossal már részben összeépített községeket beolvasszák a fővárosba. A főváros tanácsának megbizásából hivatott emberek esztendőnkön át tanulmányozták a kérdést, gyűjtötték az adatokat.

Ezek az adatok épenséggel nem alkalmasak arra, hogy a Nagy Budapest iránt való lelkesedést fokozzák. A környékbeli községek az egyetlen Ujpest kivételével tisztára mucsai jellegűek, sem az utcák és házak külső formája, sem a lakosság értelmi nivója tekintetében nem különböznek azoktól a falvaktól, melyeket száz és száz kilométernyi távolság választ el Budapesttől. A környékbeli községek lélekszáma vagy 200,000-re tehető s ezzel a számmal a magyar metropolis valóban belépne a milliós városok sorozatába.

Ezt a célt az egyesítés által valóban elérné a mi szép fővárosunk, de hogy megéri-e ez a mindenesetre jelentőségteljes külsőség azt a sok és nagy áldozatot, melyet az egyesítésért kell hoznunk, az már más kérdés.

A Budapesthez csatolt környékbeli községek épenséggel nem emelnék a világvárosias jellegét, mert az egyetlen Ujpest kivételével tökéletes falvak. Városi, pláne nagyvárosi jellegét adni ezeknek az apró sárfészkeknek

óriási áldozatokba kerülne, anélkül, hogy eredményesség lenne arra, hogy ezek az áldozatok belátható időn belül megtérüljenek. Falvaknak nagyvárossá való mesterséges fejlesztése szám-talan milliót emészthet fel. Egészen másként áll a dolog Amerikában, ahol mesés gyorsasággal nőnek ki a nagyvárosok a prairekből, az őserdőkből, a sziklás pusztaságokból, de ott a rohamos fejlődés nem mesterséges, hanem természetes, mert maga az odaözönlő lakosság dolgozik a város fejlődésén. De itt minden áldozatot a municipiumnak kellene meghozni. A környékbeli községek között alig van egy-kettő, melynek jelentékeny gyáripára van, a legtöbbjében gazdálkodik a lakosság és abból él, hogy terményeit itt a fővárosban adja el. Ez a szegénysorsu falusi földmivelő nép épenséggel nem alkalmas arra, hogy egy főváros polgárságának misszióját segítsen elvégezni.

E községek lakossága nagyobbára német nyelvű, magyar anyanyelvű alig egy-kettő van. S kissé különösen venné ki magát, ha a magyar metropolisnak, melynek megmagyarosodottságára máris büszkék vagyunk, olyan városrészei lennének, melyekben a magyar szó csak vendég.

Bármilyen szempontból tekintjük is az egyesítés célszerűségét, a vizsgálódás eredménye nem elégitheti ki azt, aki az egyesítéstől reális eredményeket vár.

Szép, szép a milliós szám, de ezért a külsőségért amugy is pénzügyi zavarokban leledző fővárosunk finaciális realitását még

jobban felbolygatni, nem látszik észszerű dolognak. Jobb lenne, ha szakitanánk már egyszer azzal a banket-politikával, hogy nekünk mindenképen reprezentálni kell Európa előtt, s a csillogó külső mögött, odahaza, nem baj, akármilyen nyomoruság is van. Budapest boldogulását nem abban látom, hogy mindenáron Nagy-Budapest, milliós világváros legyen, hanem abban, hogy ki tudja elégíteni mindazon kulturális és forgalmi igényeket, melyeket egy világvárossal szemben táplálunk. Azzal, hogy mi egy csomó német és tót nyelvű, paraszti falvat, mint a metropolisnak kiegészítő részét mutatjuk be a külföldnek, épenséggel nem emeljük a világvárosi nivót, sőt arról győzzük meg az idegent, hogy a magyarok nagyvárosi mániában szenvednek.

Egészen másként áll a dolog a környékbeli falvakra nézve. Amennyit Budapest ráfizetne, annyit nyernének ők a fővárossal való egyesítés által. De vegyük fontolóra azt, hogy a Nagy-Budapestet nem a környékbeli falvak, hanem Budapest kedvéért akarják megcsinálni.

Nagy Budapest «fenn az ernyő, nincsen kas» politikája.

30—50 esztendőn belül a főváros finaciainak megrontása nélkül a terv megvalósításához alig lehet fogni. Ezt a 30—50 esztendőt arra kell felhasználni, hogy elvégezzék azt az égetően szükséges munkát, amely a mai Budapestnek érdeke. Hogy rendezzék a várost, beépítsék a külterleket, fejlesszék a csatorna- és villamos hálózatot és megalkossák

azokat a kulturális és gyakorlati értékű intézményeket, amelyek nélkül egy európai főváros valóban nem lehet el. Fejlesztjük a 800,000 lakosságú Budapestet egy millió lakosságúvá, de ne sváb falvak hozzácsatolása által, hanem a természetes fejlődés eszközeivel. Budapestet az ország lakosságának idezőnlése tette ily nagy várossá s ez fogja tenni világvárossá is! A lakosság számának növekedése a beépített város terjeszkedését is maga után vonja s így a szomszédos községekkel való összeépítés problémája önmagától fog megoldódni.

Előnyös és észszerű ez idő szerint csak Ujpestnek a fővárosba való bekebelezése lenne. Ujpest nagy város már, részben össze is van építve Budapesttel, rendőrsége máris közös s lakossága tisztára városi elem. Ujpest Budapestre nézve csak nyereség lenne, de a környékbeli falvak csak kárára volnának.

Erdősi Dezső.